

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
**APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS**

**ĮSTATYMAS**

2002 m. liepos 1 d. Nr. IX-1005  
Vilnius

**I SKYRIUS**  
**BENDROSIOS NUOSTATOS**

**1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

1. Šis Įstatymas nustato aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdančias institucijas bei pareigūnus, jų teisinį statusą, veiklos teisinius pagrindus bei pagrindinius principus, veiklos organizavimą, reglamentuoja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės procesą.

2. Šio Įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais Įstatymo priede.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

**2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos**

1. **Aplinkai kenksminga veikla** – fizinių ar juridinių asmenų konkreti veikla, kuri daro neigiamą poveikį aplinkai, viršijantį teisės aktų nustatytus aplinkos apsaugos normatyvus ar standartus.

2. **Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymas** – uždraudimas tam tikrą laikotarpį fiziniam ar juridiniam asmeniui vykdyti konkrečią aplinkai kenksmingą veiklą.

3. **Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė** – valstybės įgaliotų institucijų ir pareigūnų veikla ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų atžvilgiu, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu bei šių pažeidimų padarymu kaltų asmenų nustatymu, jų patraukimu teisine atsakomybėn.

4. **Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai** – Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai, turintys šio ir kitų įstatymų jiems suteiktas galias.

5. **Augalų ar gyvūnų masinis žuvimas** – staigus arba laipsniškas augalų ar gyvūnų individų ar populiacijų skaičiaus sumažėjimas, dėl kurio gali būti pažeista ekologinė pusiausvyra ar grėsti augalų ar gyvūnų populiacijų visiškas išnykimas, atsiradęs dėl fizinių ar juridinių asmenų vykdomos aplinkai kenksmingos veiklos.

6. **Privalomasis nurodymas** – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančio pareigūno įpareigojimas fiziniam ar juridiniam asmeniui per tam tikrą terminą įgyvendinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimus arba imtis priemonių, kad aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų arba žalos aplinkai būtų išvengta ar ji sumažinta, arba likviduoti pasekmes, sukeltas aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu, arba įgyvendinti aplinkos atkūrimo priemones.

7. **Privati teritorija** – fizinių arba privačių juridinių asmenų nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdoma, naudojama teritorija, išskyrus asmens būstą.

8. **Ūkio subjektas** – kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – Viešojo administravimo įstatymas).

**Papildyta nauja 6 dalimi, buvusios 6, 7 ir 8 dalys laikomos atitinkamai 7, 8 ir 9 dalimis, papildyta 10 dalimi nuo 2014-11-01:**

**6. Ekologinis įvykis** – aplinkos oro, vandens, dirvožemio, grunto užteršimas cheminėmis, biologinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis arba kitoks aplinkai padarytas poveikis.

**7. Privalomasis nurodymas** – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančio pareigūno įpareigojimas fiziniam ar juridiniam asmeniui per tam tikrą terminą įgyvendinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimus arba imtis priemonių, kad aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų arba žalos aplinkai būtų išvengta ar ji sumažinta, arba likviduoti pasekmes, sukeltas aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu, arba įgyvendinti aplinkos atkūrimo priemonės.

**8. Privati teritorija** – fizinių arba privačių juridinių asmenų nuosavybes teise ar kitais pagrindais valdoma, naudojama teritorija, išskyrus asmens būstą.

**9. Ūkio subjektas** – kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – Viešojo administravimo įstatymas).

10. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos arba vartojamos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatyme.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. [XII-884](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

### **3 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės turinys**

Siekdamos užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai:

1) organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, reikalavimų;

2) kontroliuoja, ar teisėtai, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, fiziniai ir juridiniai asmenys naudoja žemės, žemės gelmių, paviršinių ir požeminių vandenių, aplinkos oro, augalijos (įskaitant miškus), gyvūnijos (įskaitant žuvų išteklius) bei kitus gamtos išteklius;

3) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys pareigą atkurti gamtos išteklius, laiku ir tinkamai šią pareigą įvykdo;

4) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo savo pareigą saugoti aplinką;

5) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės reikalavimų normų;

6) kontroliuoja, ar tinkamai tvarkoma aplinkos komponentų užterštumo, aplinkos komponentų tyrimų kokybės, gamtos išteklių naudojimo, atliekų apskaita, ar pateikiami teisingi šios apskaitos duomenys;

7) kontroliuoja, kaip įgyvendinamos aplinkos apsaugos programos ir priemonės;

8) esant šiame Įstatyme numatytiems pagrindams, duoda fiziniams ir juridiniams asmenims privalomuosius nurodymus;

9) taiko aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams šiame ir kituose įstatymuose nustatytas teisinio poveikio priemones – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn) ir ekonomines baudas, sustabdo aplinkai kenksmingą veiklą, panaikina taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų, taršos leidimų galiojimą, taiko kitas įstatymų nustatytas teisinio poveikio priemones;

10) nustatyta tvarka įvertina aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimais padarytą žalą aplinkai ir teikia ieškinius dėl jos atlyginimo;

11) kontroliuoja, ar cheminės medžiagos ir preparatai (išskyrus tiekiamas rinkai chemines medžiagas ir preparatus, skirtus vartotojų asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti) klasifikuojami, ženklinami, pakuojami, įtraukiami į apskaitą ir jų apskaita tvarkoma pagal teisės

aktų reikalavimus; ar laikomasi cheminių medžiagų registracijos, pavojingų cheminių medžiagų autorizacijos reikalavimų ir sąlygų, cheminių medžiagų ar preparatų saugos duomenų lapų sudarymo ir pateikimo, informacijos apie chemines medžiagas perdavimo jų tiekimo grandinėje, ataskaitų dėl cheminių medžiagų ir preparatų teikimo, pavojingų cheminių medžiagų, preparatų ir gaminių gamybos, naudojimo, tiekimo rinkai apribojimų reikalavimų; taip pat pagal kompetenciją kontroliuoja, ar nepažeidžiami pavojingų cheminių medžiagų, jų turinčių preparatų ar gaminių importo (įvežimo) į Lietuvos Respublikos teritoriją ar eksporto (išvežimo) iš Lietuvos Respublikos teritorijos reikalavimai;

12) kontroliuoja, ar genetiškai modifikuoti organizmai ribotai naudojami, išleidžiami į aplinką laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

12) kontroliuoja, ar genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ir organizmai ribotai naudojami, išleidžiami į aplinką laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

13) kontroliuoja, ar teisėtai ir laikantis nustatytų reikalavimų naudojamas Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (toliau – EMAS) logotipas ir Europos Sąjungos ekologinis ženklas;

14) konsultuoja ūkio subjektus Viešojo administravimo įstatymo ir šio įstatymo nustatyta tvarka;

15) atlieka ūkio subjektų veiklos patikrinimus Viešojo administravimo įstatymo ir šio įstatymo nustatyta tvarka;

16) vertina teisės aktų nustatyta tvarka gautą informaciją apie ūkio subjektų veiklą.

**Papildyta nuo 2014-11-01:**

17) prireikus atlieka patikrinimus prieš išduodami, pakeisdami, atnaujinami taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus, taršos leidimus, taip pat prireikus ir jeigu būtina ištirti su aplinkosauga susijusius skundus, ekologinius įvykius, jų priežastis ir pasekmes, teršimo incidentus ir kitus aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. [XII-294](#), 2013-05-14, *Žin.*, 2013, Nr. 57-2838 (2013-06-01)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

#### **4 straipsnis. Pagrindiniai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės principai**

Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė grindžiama šiais principais:

1) prevencijos principas – užkirsti kelią aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimams, siekti išvengti neigiamo poveikio aplinkai;

2) minimalios ir proporcingos kontrolės naštos principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų ir pareigūnų veiksmai privalo būti proporcingi ir tinkami siekiamam tikslui įgyvendinti, proporcingi ūkio subjektų dydžiui ir administraciniais gebėjimams, atliekami siekiant kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų veiklą;

3) sprendimų priėmimo savarankiškumo ir pareigūnų asmeninės atsakomybės už priimtus sprendimus principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai sprendimus pagal savo kompetenciją priima savarankiškai ir asmeniškai už juos atsako;

4) atsakomybės neišvengiamumo principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai turi siekti, kad kiekvienas asmuo, padaręs aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, būtų nustatytas, patrauktas atsakomybėn, teisingai ir laiku nubaustas, visiškai atlygintų aplinkai padarytą žalą bei pašalintų pažeidimo sukeltas neigiamas pasekmes;

5) objektyvumo principas – sprendimų priėmimas ir kiti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų ir pareigūnų veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

6) nepiktnaudžiavimo valdžia principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijoms ir pareigūnams draudžiama vykdyti veiklą neturint tam suteiktų galių arba priimti sprendimus pagal savo kompetenciją siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų;

7) viešumo principas – informacija apie ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų veiklos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės atlikimo principus, procedūras ir rezultatus, atskleidžiamas apibendrinta forma, yra vieša. Šis principas netaikomas, jeigu informacijos atskleidimas trukdo siekti ūkio subjektų veiklos priežiūros tikslų arba gali būti pažeisti kituose teisės aktuose nustatyti konfidencialumo reikalavimai;

8) nediskriminavimo principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai negali atlikti ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų veiklos kontrolės, kuria būtų diskriminuojami ūkio subjektai, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys dėl jų nuosavybės formos, pilietybės, gyvenamosios vietos ar valstybės, kurioje asmuo yra įsisteigęs, ar pagal kitus objektyvius šių asmenų požymius, jeigu kitos sąlygos, turinčios reikšmės asmens veiklos rizikingumo laipsniui, iš esmės nesiskiria;

9) planavimo principas – ūkio subjektų veiklos aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė turi būti planuojama. Poveikio priemonių ūkio subjektams skaičius, dydis, vertė negali būti planavimo objektas;

10) metodinės pagalbos teikimo principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai bendradarbiauja su ūkio subjektais, konsultuoja ūkio subjektus savo kompetencijos klausimais, įgyvendina kitas prevencinio pobūdžio priemones, padedančias ūkio subjektams laikytis teisės aktų reikalavimų, o poveikio priemones taiko kaip *ultima ratio* priemonę. Šis principas netaikomas ūkio subjektų veiklos patikrinimų metu, jeigu šio principo taikymas trukdo siekti ūkio subjektų veiklos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės tikslų, susijusių su teisės aktų reikalavimų laikymosi priežiūra.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)(papildyta 8-10 punktais)

## II SKYRIUS

### APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ORGANIZAVIMAS, VYKDYMAS IR PRIEŽIŪRA

#### **5 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės organizavimas**

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje organizuoja Aplinkos ministerija.

#### **6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, išskyrus aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo ir EMAS logotipo ir Europos Sąjungos ekologinio ženklo naudojimo srityse, Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerijai pavaldūs teritoriniai valstybinio administravimo subjektai – regionų aplinkos apsaugos departamentai, o aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo ir EMAS logotipo ir Europos Sąjungos ekologinio ženklo naudojimo srityse Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerijos įgaliota institucija (toliau – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos).

2. Regionų aplinkos apsaugos departamentų nuostatus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliotas ministras.

**Redakcija nuo 2014-07-01:**

#### **6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas**

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Valstybinė aplinkos apsaugos tarnyba, regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra, Valstybinė miškų tarnyba, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos pavaldžios parkų ir rezervatų direkcijos, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos).

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. [XII-884](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

#### **7 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūra**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą, išskyrus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo ir EMAS logotipo ir Europos Sąjungos ekologinio ženklo naudojimo srityse, atlieka Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija, o aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo ir EMAS logotipo ir Europos Sąjungos ekologinio ženklo naudojimo srityse atlieka Aplinkos ministerija (toliau – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos). Kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija, ji nevykdo šio Įstatymo 8 straipsnio 2 ir 4 punktuose nurodytų funkcijų.

**Redakcija nuo 2014-07-01:**

#### **7 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūra**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija ir (arba) jos įgaliotos institucijos.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

#### **8 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos pagrindinės funkcijos**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija:

1) tikrina, ar aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai laikosi jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų aplinkos apsaugos valdymo srityje, tinkamai atlieka savo funkcijas ir pareigas, tikrina, analizuoja ir vertina, ar aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos efektyviai vykdo aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę;

2) aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių institucijų ir pareigūnų veiklos efektyvumui įvertinti tikrina, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;

3) vykdo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės valdymą bei metodiškai vadovauja aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančioms institucijoms;

4) šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais nagrinėja ginčus dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų ar pareigūnų priimtų sprendimų;

5) atlieka kitas šio Įstatymo ir kitų teisės aktų pavestas funkcijas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

#### **9 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės bei aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūros institucijų santykiai su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos bei aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija kitų valstybės bei savivaldybių institucijų prašymu privalo neatlygintinai joms pateikti turimą informaciją, būtiną šių institucijų funkcijoms atlikti.

2. Kitos valstybės bei savivaldybių institucijos, valstybės, savivaldybių įmonės, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės bei aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūros institucijų prašymu privalo neatlygintinai teikti turimą informaciją, būtiną aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

### **III SKYRIUS**

#### **APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS PAREIGŪNAI**

#### **10 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai**

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai, kurie pagal jiems suteikiamas galias skirstomi į:

- 1) vyriausiuosius valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius;
- 2) vyresnius valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius;

3) valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius.

### **11 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galių suteikimas, sustabdymas ir atėmimas**

1. Vyriausiojo valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus, vyresniojo valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus, valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus galios suteikiamos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių institucijų valstybės tarnautojams priimant juos į šias pareigas arba aplinkos ministro įsakymu.

2. Kitiems Aplinkos ministerijos sistemos valstybės tarnautojams ir valstybiniams miškų pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galios suteikiamos aplinkos ministro įsakymu.

3. Aplinkos ministras šio straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju negali suteikti didesnių negu vyresniojo valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus galių.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galių sustabdymo ir atėmimo atvejus bei tvarką nustato aplinkos ministras.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

### **12 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisės ir pareigos**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai turi šias teises ir pareigas:

1) pateikę tarnybinį pažymėjimą, netrukdomi patekti (įeiti, įvažiuoti) į visų įmonių, įstaigų, organizacijų, ūkių, karinių dalinių, pasienio ruožo bei privačias teritorijas ir jose esančius objektus (statinius, įrenginius, patalpas ir kt.), kitus ūkinės veiklos objektus ir tikrinti, ar juose laikomasi aplinkos apsaugą, gamtos išteklių naudojimą ir atkūrimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, atlikti kontrolinius tyrimus ir matavimus, neatlygintinai gauti cheminių medžiagų ir preparatų pavyzdžius tyrimams, jų sudėčiai bei savybėms ištirti ar bandymams atlikti, taip pat įstatymų nustatyta tvarka gauti informaciją bei duomenis, kurie yra valstybės ar tarnybos, komercinė ar pramoninė paslaptis, cheminių medžiagų ir preparatų kontrolei atlikti;

2) tikrinti dokumentus, liudijančius gamtos išteklių įsigijimo teisėtumą bei gamtos išteklius – ar jų kiekis, rūšis, kokybė ir kt. atitinka dokumentuose nurodytus duomenis;

3) nepažeisdami tarptautinės teisės ir Lietuvos Respublikos įstatymų, Vyriausybės nustatyta tvarka stabdyti su Lietuvos valstybės vėliava ar užsienio valstybės vėliava Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje plaukiojančius laivus, vykdyti juose aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę; šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti tyrimą dėl jūros aplinkos teršimo ar kitų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimų, sulaukyti laivus, nuplukdyti juos į uostą; vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atviroje jūroje su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojančiuose laivuose. Šio punkto nuostatos netaikomos karo laivams, pagalbiniais karo laivyno laivams arba kitiems valstybei nuosavybės teise priklausantiems ar jos eksploatuojamiems ir tuo metu vien nekomercine valstybės veikla užsiimantiems laivams;

4) kad būtų užkirstas kelias aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimams, už kuriuos numatyta teisinė atsakomybė, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka sustabdyti ir apžiūrėti įtariamų asmenų transporto priemones;

5) įstatymų nustatyta tvarka atlikti asmens apžiūrą ir daiktų patikrinimą, paimti daiktus ir dokumentus, taip pat apžiūrėti įvykio vietą;

6) šio įstatymo nustatytais atvejais ir nustatyta tvarka duoti privalomuosius nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims;

7) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka sustabdyti fizinių ar juridinių asmenų vykdomą aplinkai kenksmingą veiklą;

8) surašyti protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus;

9) įstatymų nustatyta tvarka nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas;

10) įstatymų nustatytais atvejais pristatyti aplinkos apsaugos įstatymų pažeidėjus į policijos įstaigas asmenybei nustatyti;

**Redakcija nuo 2014-07-01:**

10) įstatymų nustatytais atvejais pristatyti aplinkos apsaugos įstatymų pažeidėjus į policijos, muitinės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos ir savivaldybės patalpas asmenybei nustatyti;

11) šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka saugoti, nešioti ir panaudoti šaunamąjį ginklą bei specialiąsias priemones – antrankius, asmens savigynai skirtas dujas, tarnybinius šunis, transporto priverstinio stabdymo priemones;

12) vykdamį į įvykio vietą ar persekiodami transporto priemones, kurias vairuoja arba kuriose yra asmenys, įtariamą padarę aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimus, Vyriausybės nustatyta tvarka naudoti mėlynos spalvos švyturėlius;

13) gauti iš juridinių ir fizinių asmenų informaciją, reikalingą užkirsti kelią aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimams, išaiškinti pažeidimus ir nustatyti pažeidėjus, patraukti juos atsakomybėn, taip pat gauti informaciją apie ūkinės veiklos poveikį aplinkai, informaciją, susijusią su mokesčiais už aplinkos teršimą bei gamtos išteklių naudojimą;

14) dėvėti nustatyto pavyzdžio uniformą;

15) gavę pranešimą apie aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, imtis visų priemonių, kad pažeidimas būtų išaiškintas ir nustatyti pažeidėjai, o jei patys to padaryti negali, informuoti kompetentingą valstybės instituciją, kad ši imtųsi priemonių pažeidimui išaiškinti ir pažeidėjui nustatyti;

16) išaiškinę aplinkos apsaugą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, kuriuo aplinkai buvo padaryta žala, privalo per 30 dienų pasiūlyti pažeidėjui gera valia atlyginti žalą. Jei pažeidėjas per aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno nurodytą terminą savanoriškai žalos neatlygina arba ją atlygina neviseiškai, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio termino pabaigos privalo pareikšti ieškinį teisme dėl padarytos aplinkai žalos atlyginimo.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

17) pateikę teismo nutartį, įeiti į tikrinamo fizinio asmens gyvenamąsias patalpas (tarp jų ir nuomojamas ar naudojamas kitu pagrindu).

2. Vyresnieji aplinkos apsaugos inspektoriai neturi šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nustatytų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galių.

3. Valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai neturi šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nustatytų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų galių ir teisės vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę tarptautiniuose vandenyse. Valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, kuriems galios suteiktos šio Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, neturi galių, numatytų šio straipsnio 1 dalies 6 punkte.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, nepaisant jų tarnybos vietos, turi teisę vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos teritoriniuose vandenyse ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams aplinkos ministras išduoda jų galias patvirtinančius pažymėjimus.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

6. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ne darbo metu turi šio straipsnio 1 dalies 2 ir 15 punktuose nustatytas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teises.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

7. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, gavusios aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno sutikimą, turi teisę nustatyti laiką, kada pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ne darbo metu.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

8. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę ne darbo metu aplinkos ministro nustatyta tvarka būti pasirengęs bet kuriuo metu pradėti vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Pareigūnas, būdamas pasirengęs priimti pranešimus ir pradėti vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę bet kuriuo laiku ne darbo metu, privalo priimti pranešimus, susijusius su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais. Laikas, kada pareigūnas yra pasirengęs priimti

pranešimus ir pradėti vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ne darbo metu, neįskaitomas į pareigūno darbo laiką ir už tai jam mokama 10 proc. pareiginės algos dydžio kompensacija.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

9. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, ne darbo metu gavęs informacijos apie daromą aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimą, turi teisę, o tuo laiku, kai privalo būti pasirengęs priimti pranešimus ir pradėti vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, – pareigą pradėti vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę aplinkos ministro nustatyta tvarka. Laikas, kada šioje dalyje nustatytais atvejais pradedama ir vykdoma aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė, įskaitomas į pareigūno darbo laiką ir už jį mokama įstatymų nustatyta tvarka.

**Papildyta nuo 2014-07-01:**

10. Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašą tvirtina aplinkos ministras.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

Nr. [X-1299](#), 2007-10-18, *Žin.*, 2007, Nr. 116-4741 (2007-11-13)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

**Papildyta nuo 2014-11-01:**

## **12<sup>1</sup> straipsnis. Teismo leidimų įeiti į fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas išdavimo tvarka**

1. Jeigu aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija priima sprendimą atlikti patikrinimą fizinio asmens gyvenamosiose patalpose (tarp jų ir nuomojamose ar naudojamose kitu pagrindu), administraciniam teismui teikiamas prašymas dėl teismo leidimo įeiti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimo.

2. Prašyme dėl teismo leidimo įeiti į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimo turi būti nurodytas tikrinamo fizinio asmens vardas, pavardė, gyvenamųjų patalpų adresas, įtariamų pažeidimų pobūdis.

3. Prašymą dėl teismo leidimo įeiti į tikrinamo fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimo išnagrinėja administracinio teismo teisėjas ir priima motyvuotą nutartį prašymą patenkinti arba atmesti.

4. Prašymas dėl teismo leidimo įeiti į tikrinamo fizinio asmens gyvenamąsias patalpas išdavimo turi būti išnagrinėtas ir nutartis priimta ne vėliau kaip per 72 valandas nuo prašymo priėmimo momento.

5. Jeigu aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija nesutinka su administracinio teismo teisėjo nutartimi, ji turi teisę per 7 kalendorines dienas nuo šios nutarties priėmimo ją apskusti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

6. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi išnagrinėti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos skundą dėl administracinio teismo teisėjo nutarties ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo šio skundo priėmimo dienos.

7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

*Papildyta straipsniu “*

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

## **13 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų socialinės garantijos**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų gyvybė ir sveikata valstybės biudžeto lėšomis privalomai draudžiamos nuo nelaimingų atsitikimų tarnybinių pareigų vykdymo metu.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas apdraudžiamas suma, lygia jo vidutiniam darbo užmokesčiui, padaugintam iš 12, bet ne didesne kaip Vyriausybės nustatytos 48 minimaliosios mėnesinės algos.

3. Pripažinimo draudiminiais įvykiais atvejus, draudimo išmokų dydžius, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimo laipsnį, ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui žuvus vykdant tarnybines pareigas, išmokama vienkartinė dešimties metų (120 mėnesių) vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija lygiomis dalimis jo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), kuriems nėra sukakę 18 metų, taip pat vaikams (įvaikiams), kurie mokosi nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų ar aukštesniųjų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, jei jiems nėra sukakę 24 metai, žuvusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo žuvusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą.

5. Žuvusysis laidojamas valstybės lėšomis.

6. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui, sužalotam vykdant tarnybines pareigas, jei dėl šio sužalojimo jis neteko darbingumo ar jo darbingumas sumažėjo, neatsižvelgiant į draudimo išmokas, išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija.

7. Kompensacijos dydį, atsižvelgiant į darbingumo sumažėjimą, ir kompensacijų išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

## **IV SKYRIUS APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS PROCESAS**

### **PIRMASIS SKIRSNIS ŪKIO SUBJEKTŲ KONSULTAVIMAS, ŪKIO SUBJEKTŲ IR KITŲ FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ VEIKLOS PATIKRINIMAS**

*Skirsnio pavadinimo pakeitimai:*

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, Žin., 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

#### **14 straipsnis. Ūkio subjektų konsultavimas, veiklos patikrinimas**

1. Ūkio subjektų konsultavimas, tam tikru laikotarpiu planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašo (toliau – patikrinimų planas) įgyvendinimas, informacijos apie atliekamą patikrinimą visuomenės informavimo priemonėms ir kitiems su patikrinimu nesusijusiems asmenims pateikimas, poveikio priemonių taikymas ūkio subjektams, su ūkio subjektų veiklos aplinkos apsaugos valstybine kontrole susijusios informacijos skelbimas, informacijos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijoms teikimas, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų veiklos vertinimas ir atskaitomybė atliekami Viešojo administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Patikrinimų planų sudarymo kriterijus, planinių patikrinimų tvarką ir trukmę įtvirtinančios taisyklės, neplaninių patikrinimų atlikimo pagrindus, tvarką ir trukmę, tikrinamų ūkio subjektų atrankos kriterijus įtvirtinančios taisyklės rengiamos ir tvirtinamos, taip pat patikrinimų planas rengiamas, tvirtinamas, skelbiamas ir keičiamas Viešojo administravimo įstatymo ir aplinkos ministro nustatyta tvarka.

3. Ūkio subjekto veiklos patikrinimą atlikti ir poveikio priemonės jam taikyti gali tas pats aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, Žin., 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

#### **15 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą**

Tikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo:

1) prisistatyti asmeniui, kurio veikla tikrinama, pateikti savo galias patvirtinantį dokumentą ir nurodyti patikrinimo priežastį;

2) asmens, kurio veikla tikrinama, prašymu pateikti papildomą informaciją, tiesiogiai susijusią su patikrinimu;

3) nustatęs pažeidimą, trumpai nurodyti pažeidėjui pažeidimo esmę, pareigą nutraukti pažeidimą;

4) jei reikia, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bei atvejais surašyti protokolą, aktą ar kitą dokumentą, fiksuojantį pažeidimą ar patį patikrinimo faktą, bei pateikti asmeniui, kurio veikla tikrinama, su juo susipažinti ir jį pasirašyti (tais atvejais, kai tikrindamas fizinio asmens veiklą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas surašo patikrinimo aktą ir šį patikrinimo aktą fizinis asmuo atsisako pasirašyti arba šis patikrinimo aktas surašomas jam nedalyvaujant, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas patikrinimo aktą privalo registruotu laišku išsiųsti fiziniam asmeniui, kurio veikla tikrinta);

5) asmens, kurio veikla tikrinama, prašymu išklausti ir, jei reikia, užrašyti jo skundus, pareiškimus arba, jei jie pateikiami raštu, juos priimti ir perduoti savo tiesioginiam vadovui.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

## **16 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai atliekant juridinių asmenų veiklos patikrinimą**

Tikrindamas juridinių asmenų veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo:

1) prisistatyti juridinio asmens savininkui, vadovui ar jų įgaliotam atstovui (toliau – juridinio asmens atstovui) ir pateikti galias patvirtinantį dokumentą, paaiškinti patikrinimo tikslą;

2) paaiškinti juridinio asmens atstovui jo teisę dalyvauti patikrinime, pateikti su patikrinimu susijusius prašymus ir pasiūlymus;

3) nustatęs pažeidimą, dėl kurio yra kaltas juridinis asmuo, nurodyti juridinio asmens atstovui pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

4) atlikęs patikrinimą – surašyti patikrinimo aktą. Jis surašomas dviem egzemplioriais. Patikrinimo akte turi būti nurodomas patikrinimą atlikusio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardas, pavardė, ir pareigos, tarnybos vieta, patikrinimo data, patikrinimo priežastys, patikrinimo metu nustatyti pažeidimai. Patikrinimo aktą pasirašo patikrinimą atlikęs pareigūnas bei juridinio asmens atstovas. Patikrinimą atlikęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas vieną patikrinimo akto egzempliorių perduoda juridinio asmens atstovui, kitą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas užregistruoja patikrinimų žurnale. Tokiais atvejais, kai juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimo akte. Patikrinimo aktas paštu išsiunčiamas juridiniam asmeniui arba pasirašytinai perduodamas jo atstovui;

5) tikrinamojo juridinio asmens atstovo prašymus, skundus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo įrašyti patikrinimo akte ir pateikti savo tiesioginiam vadovui.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

5) tikrinamo juridinio asmens atstovo prašymus, paaiškinimus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo įrašyti į patikrinimo aktą ir jį pateikti savo tiesioginiam vadovui.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

## **17 straipsnis. Pateikimas į privačias teritorijas**

1. Į privačias teritorijas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai turi teisę pateikti (jeiti ar įvažiuoti) su teritorijos savininku, valdytoju ar jų įgaliotu atstovu.

2. Esant būtinybei, kai privačios teritorijos savininko arba valdytojo rasti negalima arba jie atsisako dalyvauti patikrinime ir vengia skirti įgaliotą atstovą, arba atsisako įleisti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus į privačią teritoriją, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai gali į ją pateikti bei vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir be jų. Tokiu atveju turi dalyvauti liudytojas. Apie jo dalyvavimą įrašoma patikrinimo akte ir liudytojas šį aktą pasirašo.

## **ANTRASIS SKIRSNIS PRIVALOMIEJI NURODYMAI**

### **18 straipsnis. Privalomojo nurodymo davimo atvejai**

Privalomieji nurodymai duodami šiais atvejais:

1) kai yra grėsmė, kad bus pažeisti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimai ir (arba) kai dėl fizinių ar juridinių asmenų veiksmų ar neveikimo gali būti padaryta žala aplinkai, siekiant tokių pažeidimų ir (arba) žalos aplinkai išvengti ar ją sumažinti;

2) kai aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimas yra trunkamasis ir išaiškinus jį bei nubaudus kaltus asmenis nustatomas terminas jį nutraukti;

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

2) kai aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimas yra trunkamasis ir nustatomas terminas jį nutraukti;

3) kai nustatomas terminas pašalinti aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimo priežastis;

4) kai nustatomas terminas likviduoti aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu sukeltas pasekmes;

5) kai padaryta žala aplinkai ir nustatomos aplinkos atkūrimo priemonės ir jų įgyvendinimo terminai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

### **19 straipsnis. Neteko galios nuo 2004 m. balandžio 6 d.**

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

### **20 straipsnis. Privalomojo nurodymo turinys**

1. Privalomajame nurodyme turi būti šie duomenys:

1) aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno, duodančio privalomąjį nurodymą, vardas, pavardė, pareigos, tarnybos vieta;

2) privalomojo nurodymo surašymo data ir vieta;

3) kam duodamas privalomasis nurodymas – juridinio asmens pavadinimas, adresas. Jei privalomasis nurodymas duodamas fiziniam asmeniui – jo vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta;

4) kokius pažeidimus ar jų pasekmes arba veiksnius, sudarančius sąlygas aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimams ar žalai aplinkai atsirasti, turi pašalinti asmuo, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, arba kokias aplinkos atkūrimo priemones turi įgyvendinti asmuo, kuriam duodamas privalomasis nurodymas, ir per kokius terminus jis tai turi padaryti;

5) privalomojo nurodymo apskundimo tvarka.

2. Privalomasis nurodymas pateikiamas pasirašyti ir įteikiamas juridinio asmens atstovui ar fiziniam asmeniui, kuriam šis nurodymas duodamas. Jeigu juridinio asmens atstovas ar fizinis asmuo atsisako pasirašyti, tai įrašoma privalomajame nurodyme ir šis išsiunčiamas jiems registruotu laišku.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

### **21 straipsnis. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminai**

1. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminus, ne ilgesnius kaip 3 mėnesiai, nustato privalomąjį nurodymą duodantis aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas pagal tai, koks laikotarpis, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, yra reikalingas privalomajame nurodyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

1. Privalomojo nurodymo įvykdymo terminus, ne ilgesnius kaip 2 mėnesiai, nustato privalomąjį nurodymą duodantis aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas pagal tai,

koks laikotarpis, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, yra reikalingas privalomajame nurodyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti.

2. Ilgesnius privalomojo nurodymo įvykdymo terminus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas gali nustatyti suderinęs su savo tiesioginiu vadovu.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, nustatęs ilgesnius negu šio straipsnio 1 dalyje numatyti privalomojo nurodymo įvykdymo terminai, apie tai privalo pranešti institucijos, kurios pareigūnas nustatė ilgesnius negu šio straipsnio 1 dalyje numatyti privalomojo nurodymo įvykdymo terminai, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

3. Įvykdęs privalomojo nurodymo reikalavimus, juridinis ar fizinis asmuo apie šio nurodymo įvykdymą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo įvykdymo arba nuo privalomajame nurodyme nustatyto termino pabaigos turi pranešti raštu (pateikdamas tiesiogiai, paštu, elektroniniu paštu) aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui, davusiam privalomąjį nurodymą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

## **22 straipsnis. Privalomojo nurodymo terminų pratęsimas**

1. Asmens, kuriam duotas privalomasis nurodymas, rašytiniu prašymu, jeigu jis dėl objektyvių priežasčių negali laiku įvykdyti šio nurodymo, nurodymo įvykdymo terminai gali būti pratęsti.

2. Kad privalomojo nurodymo įvykdymo terminas būtų pratęstas, galima kreiptis ne vėliau kaip 7 dienos iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

2. Kad privalomojo nurodymo įvykdymo terminas būtų pratęstas, rašytinis prašymas privalomąjį nurodymą davusiam pareigūnui turi būti pateiktas ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos.

3. Sprendimą pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, tačiau ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams, priima privalomąjį nurodymą davęs pareigūnas. Apie tokį sprendimą jis privalo nedelsdamas informuoti institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančią instituciją.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

3. Sprendimą pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, tačiau ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams, priima privalomąjį nurodymą davęs pareigūnas.

4. Privalomajame nurodyme nustatytus jo įvykdymo terminus pakartotinai gali pratęsti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, vadovas, apie tai raštu pranešęs institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

4. Privalomajame nurodyme nustatytus jo įvykdymo terminus ne ilgesniam kaip vieno mėnesio terminui pakartotinai gali pratęsti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, vadovas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

## **23 straipsnis. Privalomojo nurodymo apskundimas**

1. Privalomąjį nurodymą gali apskusti asmuo, dėl kurio jis priimtas, arba jo įgaliotas atstovas.

2. Privalomasis nurodymas per 10 dienų nuo jo įteikimo gali būti skundžiamas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas davė privalomąjį nurodymą, vadovui.

3. Jeigu privalomąjį nurodymą davė regiono aplinkos apsaugos departamento vadovas, privalomasis nurodymas per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą skundžiamas regiono aplinkos apsaugos departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

3. Jeigu privalomąjį nurodymą davė aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos vadovas, privalomasis nurodymas per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą skundžiamas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

4. Skundas dėl privalomojo nurodymo turi būti išnagrinėtas per 5 darbo dienas.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

4. Skundas dėl privalomojo nurodymo turi būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų.

5. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos vadovas (aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija), išnagrinėjęs (išnagrinėjusi) skundą, priima vieną iš šių sprendimų:

1) privalomąjį nurodymą palieka nepakeistą;

2) privalomąjį nurodymą pakeičia iš dalies, sumažindamas jame nustatytus reikalavimus arba pratęsdamas jo įvykdymo terminus;

3) privalomąjį nurodymą panaikina ir perduoda jį priėmusiam pareigūnui pateikti iš naujo;

4) privalomąjį nurodymą panaikina.

7. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos vadovo (aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos) sprendimas įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

8. Jeigu privalomąjį nurodymą davė šio Įstatymo 6 straipsnyje nurodytos Aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos vadovas, privalomasis nurodymas įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

**Papildyta nuo 2014-11-01:**

9. Skundo padavimas nesustabdo privalomojo nurodymo vykdymo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

## **24 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai, jei pasibaigus privalomojo nurodymo terminui jame nustatyti reikalavimai neįvykdomi**

Jei privalomasis nurodymas laiku neįvykdomas, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo patraukti administracinę atsakomybės asmenį, neįvykdžiusį privalomojo nurodymo, už šio nurodymo neįvykdymą, už aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų, dėl kurių buvo duotas privalomasis nurodymas, pažeidimus (jei pažeidimas trunkamasis), taip pat pakartotinai duoti privalomąjį nurodymą, kurio įvykdymo terminai nustatomi remiantis šio skirsnio nuostatomis, arba, jei privalomasis nurodymas duotas dėl priešasčių, nurodytų šio įstatymo 18 straipsnio 5 punkte, pareikšti ieškinį teisme dėl aplinkai padarytos žalos atlyginimo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

## **TREČIASIS SKIRSNIS APLINKAI KENKSMINGOS VEIKLOS SUSTABDYMAS**

### **25 straipsnis. Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymo pagrindai**

Aplinkai kenksmingą veiklą sustabdyti galima šiais atvejais:

1) jei fiziniam ar juridiniam asmeniui buvo duoti ne mažiau kaip du privalomieji nurodymai dėl to paties aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančio įstatymo

ar kito teisės akto pažeidimo pašalinimo, tačiau jis nurodymo neįvykdė, nors yra technologinės galimybės įgyvendinti aplinkosaugos reikalavimus;

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

1) jei fizinis ar juridinis asmuo neįvykdė pakartotinai duoto privalomojo nurodymo dėl to paties aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančio įstatymo ar kito teisės akto pažeidimo pašalinimo;

2) jei dėl fizinio ar juridinio asmens vykdomo vandens, aplinkos oro, žemės ar kitų aplinkos komponentų teršimo masiškai žūsta gyvūnai ar augalai;

3) jei fizinis ar juridinis asmuo teršia aplinkos orą, žemę, vandenį ir tai kelia tiesioginį pavojų žmonių sveikatai ar gyvybei.

*Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008*

## **26 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, turintys teisę sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą**

Aplinkai kenksmingą veiklą sustabdyti turi teisę tik vyriausieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai.

## **27 straipsnis. Atvejai, kai aplinkai kenksminga veikla sustabdoma nedelsiant**

Šio Įstatymo 25 straipsnio 2 ir 3 punktuose nustatytais atvejais aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas aplinkai kenksmingą veiklą sustabdo nedelsdamas (nenustatomas pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminas) ir apie tai praneša regiono aplinkos apsaugos departamentui, kurio teritorijoje sustabdoma aplinkai kenksminga veikla, ir institucijos, kurios pareigūnas sustabdė aplinkai kenksmingą veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)*

## **28 straipsnis. Atvejai, kai nustatomas pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminas**

Kai aplinkai kenksminga veikla sustabdoma šio Įstatymo 25 straipsnio 1 punkte nustatytu atveju, gali būti nustatomas pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminas. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, atsižvelgdamas į pasekmes, kurias ši veikla gali sukelti jos nesustabdžius nedelsiant, aplinkai kenksmingos veiklos pobūdį, mastą ir kitas aplinkybes bei sąlygas, nustato ne ilgesnį kaip vieno mėnesio terminą pasirengti sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą ir apie tai raštu praneša fiziniam ar juridiniam asmeniui, kurio veikla sustabdoma.

## **29 straipsnis. Pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminų pratęsimas**

1. Pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminus fizinio ar juridinio asmens motyvuotu prašymu, kuris turi būti pateikiamas ne vėliau kaip 10 dienų iki pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą termino pabaigos, pratęsti gali aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas nustatė pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminą, vadovas, įvertinęs prašymo motyvų pagrįstumą, tačiau ne ilgiau kaip dar 3 mėnesiams.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

1. Pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminus fizinio ar juridinio asmens motyvuotu prašymu, kuris turi būti pateikiamas ne vėliau kaip 10 darbo dienų iki pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą termino pabaigos, pratęsti gali aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas nustatė pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminą, vadovas, įvertinęs prašymo motyvų pagrįstumą, tačiau ne ilgiau kaip dar vienam mėnesiui.

2. Pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems terminams, juos gali pratęsti institucijos, kurios pareigūnas pratęsė pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminus, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)  
Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

### **30 straipsnis. Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymas panaikinant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo arba taršos leidimo galiojimą**

Jeigu aplinkai kenksmingą veiklą vykdo fizinis ar juridinis asmuo, kuriam yra išduotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas, šią veiklą sustabdyti galima panaikinant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo arba taršos leidimo galiojimą. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo arba taršos leidimo galiojimą panaikina regionų aplinkos apsaugos departamentai arba regionų aplinkos apsaugos departamentų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, Žin., 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. [XII-294](#), 2013-05-14, Žin., 2013, Nr. 57-2838 (2013-06-01)

### **31 straipsnis. Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymas priimant nutarimą**

Juridinių ar fizinių asmenų vykdoma aplinkai kenksminga veikla sustabdoma priimant aplinkos ministro nustatytos formos nutarimą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

### **32 straipsnis. Nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą turinys**

Nutarime sustabdyti juridinio ar fizinio asmens vykdomą aplinkai kenksmingą veiklą turi būti nurodytas šį nutarimą priėmusio pareigūno vardas, pavardė, pareigos, tarnybos vieta, kokios įmonės, įstaigos, organizacijos, jos cecho, skyriaus ar kito padalinio ir kokia konkreti aplinkai kenksminga veikla sustabdoma, dėl kokių priežasčių bei kokio teisės akto pagrindu ji sustabdoma, pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminai (jei vadovaujantis šio Įstatymo nuostatomis juos galima nustatyti), taip pat reikalavimai, kuriuos įvykdžius nutarimas sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą bus panaikintas, nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą apskundimo tvarka.

### **33 straipsnis. Nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą priėmimas nepasibaigus pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminui**

Kai fizinis ar juridinis asmuo, nepasibaigus pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminui, savo veikla didina neigiamą poveikį aplinkai, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas gali priimti nutarimą sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą nepasibaigus pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminui.

### **34 straipsnis. Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymas**

Pasibaigus pasirengimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą terminui, priimamas nutarimas sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą. Šis nutarimas nedelsiant įteikiamas pasirašytinai arba išsiunčiamas registruotu laišku fiziniam ar juridiniam asmeniui, kurio veikla sustabdoma.

### **35 straipsnis. Nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą vykdymas**

1. Nutarimą sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą vykdo juridinio asmens, kurio veikla sustabdoma, vadovas arba fizinis asmuo, dėl kurio jis priimtas.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, jei reikia užtikrinti nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą vykdymą, gali Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka užplombuoti patalpas, įrenginius ir kt.

### **36 straipsnis. Nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą panaikinimas**

1. Fizinis ar juridinis asmuo, įvykdęs nutarime sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą nustatytus reikalavimus, apie tai raštu praneša šį nutarimą priėmusiam pareigūnui. Pastarasis ne ilgiau kaip per 7 dienas nuo tokio pranešimo gavimo dienos privalo patikrinti, ar nutarime nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir jeigu taip, – jį panaikinti bei apie tai pranešti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos, kurios pareigūnas priėmė nutarimą sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą, vadovui.

2. Fizinis ar juridinis asmuo, kurio ūkinė veikla sustabdyta, gali ją pradėti tik aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui panaikinus nutarimą. Sprendimas panaikinti aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymą įrašomas nutarime sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

### **37 straipsnis. Nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą apskundimas**

1. Regiono aplinkos apsaugos departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno priimtas nutarimas sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą skundžiamas per 10 dienų nuo jo priėmimo dienos regiono aplinkos apsaugos departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančiai institucijai.

2. Skundo padavimas nesustabdo nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą vykdymo.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija skundą dėl nutarimo sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą išnagrinėja per 10 darbo dienų ir priima vieną iš šių sprendimų:

1) skundą patenkina ir panaikina nutarimą;

2) skundą patenkina iš dalies;

3) skundą atmeta ir palieka galioti nutarimą sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos sprendimas įsigalioja nuo jo priėmimo dienos ir nedelsiant išsiunčiamas pareigūnui, sustabdžiusiam įmonės, įstaigos ar organizacijos ūkinę veiklą, bei fiziniam ar juridiniam asmeniui, kurio kenksminga aplinkai veikla buvo sustabdyta.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos sprendimas įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

6. Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytos Aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos pareigūno priimtas nutarimas sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, Žin., 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

### **38 straipsnis. Atsakomybė už patirtus nuostolius ir kitas pasekmes, atsiradusias dėl aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymo**

1. Už fizinio ar juridinio asmens patirtus nuostolius, kitas pasekmes, atsiradusias teisėtai sustabdžius aplinkai kenksmingą veiklą, valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės institucijos ir pareigūnai neatsako.

2. Už fizinio ar juridinio asmens patirtus nuostolius, atsiradusius dėl neteisėto aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymo, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai atsako įstatymų nustatyta tvarka.

### **39 straipsnis. Draudimas sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą**

Draudžiama sustabdyti aplinkai kenksmingą veiklą, jei toks veiklos sustabdymas galėtų sukelti visuomenės interesams didesnę žalą nei veiklos tęsimas.

*IV skyrius papildytas ketvirtuoju skirsniu:*

Nr. [X-1299](#), 2007-10-18, Žin., 2007, Nr. 116-4741 (2007-11-13)

#### **KETVIRTASIS SKIRSNIS**

#### **TYRIMAS DĖL JŪROS APLINKOS TERŠIMO IŠ LAIVO ARBA KITO JŪROS APLINKOS APSAUGĄ IR GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMĄ REGLAMENTUOJANČIŲ ĮSTATYMŲ AR KITŲ TEISĖS AKTŲ PAŽEIDIMO**

**39<sup>(1)</sup> straipsnis. Tyrimo dėl jūros aplinkos teršimo iš laivo arba kito jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimo iniciatyvos teisė**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas pradeda tyrimą dėl jūros aplinkos teršimo iš laivo arba kito jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimo, jeigu:

1) pagrįstai įtaria, kad laivas, savanoriškai įplaukęs į uostą ar uosto terminalą, Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje arba išskirtinėje ekonominėje zonoje užteršė jūros aplinką arba šiose teritorijose kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus;

2) pagrįstai įtaria, kad Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje esantis laivas ją užteršė arba joje kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus;

3) pagrįstai įtaręs, kad laivas, esantis Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje, užteršė jūros aplinką ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir dėl to buvo padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo tokios žalos grėsmė, atliko šio įstatymo 39<sup>(2)</sup> straipsnyje nurodytus veiksmus, o pažeidimu įtariamą laivą nepateikė reikalaujamos informacijos arba laivo pateikta informacija neatitinka tikrovės;

4) yra gautas pranešimas iš užsienio kompetentingų institucijų, kad su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojantis laivas įtariamą užteršęs jūros aplinką arba kitaip pažeidęs užsienio valstybės aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus šios užsienio valstybės teritorinėje jūroje arba išskirtinėje ekonominėje zonoje;

5) yra gautas prašymas iš užsienio valstybės kompetentingų institucijų pradėti tyrimą dėl savanoriškai įplaukusio į Lietuvos Respublikos uostą ar terminalą laivo, pažeidusio prašančios valstybės vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus;

6) yra gautas pranešimas iš užsienio valstybės kompetentingos institucijos ar tarptautinės organizacijos, kad su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojantis laivas užteršė jūros aplinką atviroje jūroje;

7) pagrįstai įtaria, kad savanoriškai įplaukęs į Lietuvos Respublikos uostą ar terminalą laivas pažeidė Europos Sąjungos valstybės narės vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje arba atviroje jūroje jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-856](#), 2010-05-28, *Žin.*, 2010, Nr. 70-3470 (2010-06-17)

**39<sup>(2)</sup> straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai pagrįstai įtarus, kad laivas, esantis Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje, užteršė jūros aplinką ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir dėl to buvo padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo tokios žalos grėsmė**

Jei aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas pagrįstai įtaria, kad laivas, esantis Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ar išskirtinėje ekonominėje zonoje, užteršė jūrą ar kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir dėl to buvo padaryta didelė žala jūros aplinkai ar kilo tokios žalos grėsmė, jis privalo nedelsdamas kreiptis į laivo kapitoną su prašymu pateikti informaciją, susijusią su jūros aplinkos teršimu ar kitu aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu.

**39<sup>(3)</sup> straipsnis. Laivų stabdymas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, siekdami ištirti 39<sup>(1)</sup> straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus, turi teisę Vyrųsybės nustatyta tvarka stabdyti laivą.

2. Jeigu laivas nesustoja, kai to reikalauja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, šie pareigūnai apie tai informuoja Lietuvos Respublikos institucijas, įgaliotas prievarta sustabdyti laivus. Šios institucijos privalo imtis teisės aktuose numatytų veiksmų, kad nepaklūsęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno reikalavimui sustoti laivas būtų sustabdytas.

3. Apie laivo sustabdymą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai nedelsdami informuoja Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

### **39<sup>(4)</sup> straipsnis. Laivų tikrinimas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, siekdami ištirti šio įstatymo 39<sup>(1)</sup> straipsnyje nurodytus pažeidimus, turi teisę tikrinti laivus.

2. Tikrindamas laivą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo:

1) prisistatyti laivo kapitonui ar kapitono paskirtam įgulos nariui, pateikti galias patvirtinantį dokumentą ir paaiškinti patikrinimo priežastis;

2) išaiškinti laivo kapitonui ar jo paskirtam įgulos nariui jo teisę dalyvauti patikrinime, pateikti su patikrinimu susijusius prašymus ir pasiūlymus;

3) nustatęs pažeidimą, nurodyti laivo kapitonui ar jo paskirtam įgulos nariui pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

4) atlikęs patikrinimą, surašyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos formos patikrinimo aktą. Jis surašomas dviem egzemplioriais. Patikrinimo akte turi būti nurodomas patikrinimą atlikusio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardas, pavardė ir pareigos, tarnybos vieta, patikrinimo data, patikrinimo priežastys, patikrinimo metu nustatyti pažeidimai. Patikrinimo aktą pasirašo patikrinimą atlikęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas ir laivo kapitonas ar jo paskirtas įgulos narys (jei laivo kapitonas ar jo paskirtas įgulos narys pasirašyti atsisako, apie tai pažymima patikrinimo akte). Patikrinimą atlikęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas vieną patikrinimo akto egzempliorių perduoda laivo kapitonui ar jo paskirtam įgulos nariui, kitą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas užregistruoja patikrinimų žurnale. Tokiais atvejais, kai laivo kapitonas ar jo paskirtas įgulos narys patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jų rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimo akte;

5) tikrinamo laivo kapitono ar jo paskirto įgulos nario prašymus, skundus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo įrašyti patikrinimo akte.

### **39<sup>(5)</sup> straipsnis. Laivo sulaikymas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, surinkęs pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, kad laivas įvykdė šio įstatymo 39<sup>(1)</sup> straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus, turi teisę sulaikyti laivą, kad galėtų išsamiai ir objektyviai šiuos pažeidimus ištirti.

2. Laivą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas sulaiko priimdamas Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytos formos sprendimą sulaikyti laivą.

3. Sprendimas sulaikyti laivą surašomas trim egzemplioriais. Pirmasis egzempliorius lieka šį sprendimą priėmusiam aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui, antrasis įteikiamas laivo kapitonui, trečiasis – jūrų uosto kapitonui.

4. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui priėmus sprendimą sulaikyti laivą, laivas privalo plaukti į uostą. Jei laivas atsisako plaukti į uostą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas apie tai informuoja Lietuvos Respublikos institucijas, įgaliotas prievarta atplukdyti laivus į uostą. Šios institucijos privalo imtis teisės aktuose nustatytų veiksmų, kad nepaklūsęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno reikalavimui plaukti į uostą laivas būtų nuplukdytas į uostą. Apie sustabdyto laivo vykimą ar priverstinį laivo plukdymą į uostą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas nedelsdamas informuoja Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

5. Sprendimą sulaikyti laivą vykdo jūrų uosto kapitonas.

6. Sprendimas sulaikyti laivą per dešimt dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti apskundžiamas rajono (miesto) apylinkės teismui.

7. Sprendimo sulaikyti laivą apskundimas nesustabdo jo vykdymo.

8. Laivo savininkas (valdytojas) apmoka sulaikyto laivo stovėjimo uoste išlaidas, išskyrus tuos atvejus, kai nepasitvirtinus 39<sup>(1)</sup> straipsnyje nurodytiems įtarimams nusprendžiama nutraukti

laivo sulaikymą ar pasibaigia laivo sulaikymo galiojimo terminas. Sulaikytam laivui neleidžiama išplaukti iš uosto tol, kol neapmokėtos sulaikyto laivo stovėjimo uoste išlaidos ar sulaikyto laivo kapitonas arba savininkas, arba valdytojas nepateikia garantijų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui arba įstatymų įgaliotam nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą teismui, prokurorui ar įstatymų įgaliotam nagrinėti baudžiamąją bylą teismui, kuriems yra perduota bylos medžiaga, kad šios išlaidos bus apmokėtos po laivo išplaukimo.

9. Apie priimtą sprendimą sulaikyti laivą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas nedelsdamas informuoja valstybės, su kurios vėliava laivas plaukia, kompetentingas institucijas, Lietuvos saugios laivybos administraciją, Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

### **39<sup>(6)</sup> straipsnis. Sprendimo sulaikyti laivą panaikinimas ir galiojimas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas priima Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytos formos nutarimą panaikinti sprendimą sulaikyti laivą, jeigu:

1) nepasitvirtino 39<sup>(1)</sup> straipsnyje nurodyti įtarimai; arba

2) atlyginta žala, padaryta aplinkai teršiant jūros aplinką ar pažeidžiant kitus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimus ir (arba) įvykdžius visas skirtas nuobaudas ar bausmes, jei tarptautinės sutartys nenustato kitaip; arba

3) pateiktos garantijos, kad sankcijos už jūros aplinkos teršimą iš laivo ar kitą aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą bus įvykdytos.

2. Kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas perduoda bylos medžiagą teismui, įstatymų įgaliotam nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą, teismas patikrina laivo sulaikymo pagrindumą ir, jei reikia, priima nutartį dėl laivo sulaikymo nutraukimo.

3. Kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas perduoda bylos medžiagą ikiteisminio tyrimo institucijai, sprendimas sulaikyti laivą galioja 5 kalendorines dienas nuo bylos medžiagos perdavimo ikiteisminio tyrimo institucijai dienos, išskyrus atvejus, kai prokuroras priima nutarimą nutraukti laivo sulaikymą ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka priima nutarimą dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo. Šiuo atveju sprendimas sulaikyti laivą galioja iki nutarimo nutraukti laivo sulaikymą priėmimo ar nutarimo dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo priėmimo.

4. Priimto aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno nutarimo panaikinti sprendimą sulaikyti laivą ar įstatymų įgalioto nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą teismo nutarties, prokuroro nutarimo nutraukti laivo sulaikymą ar nutarimo dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo paskyrimo, ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo panaikinimo ar termino pratęsimo, įstatymų įgalioto nagrinėti baudžiamąją bylą teismo nutarties dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo paskyrimo, termino pratęsimo ar panaikinimo kopijos nedelsiant išsiunčiamos sulaikyto laivo kapitonui, valstybės, su kurios vėliava plaukia laivas, kompetentingoms institucijoms, Lietuvos saugios laivybos administracijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jūrų uosto kapitonui.

5. Jei nutarimas sulaikyti laivą nustoja galioti šio straipsnio 3 dalies numatytais pagrindais, prokuroras apie laivo sulaikymo galiojimo termino pabaigą nedelsdamas informuoja šio straipsnio 4 dalyje nurodytas institucijas ir laivo kapitoną.

### **39<sup>(7)</sup> straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai įtarus, kad laivai teršia jūros aplinką arba kitaip pažeidžia jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, jei tyrimo dėl tokios veikos negalima pradėti šio įstatymo 39<sup>(1)</sup> straipsnyje numatytais pagrindais**

Jei aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas įtaria su užsienio valstybės vėliava plaukiojantį laivą, kad jis užteršė jūros aplinką arba kitaip pažeidė jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, o dėl tokios veikos tyrimo iniciatyvos teisės nesuteikia šio įstatymo 39<sup>(1)</sup> straipsnis, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turimą informaciją apie jūros aplinkos teršimą arba kitą jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą

pateikia artimiausio uosto, į kurį ketina įplaukti ar įplaukė tokią veiką įvykdęs laivas, valstybei ir paprašo atlikti šios veikos tyrimą.

### **39<sup>(8)</sup> straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ir institucijos privalo užsienio valstybių kompetentingoms institucijoms teikti turimą informaciją, susijusią su jūros aplinkos teršimu arba kitu jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu, taip pat atlikti kitus veiksmus, kurie padeda ar gali padėti nustatyti jūros aplinką teršiančius arba kitaip jūros aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančius įstatymus ar kitus teisės aktus pažeidžiančius laivus ir (ar) su tokia veika susijusias aplinkybes.

## **V SKYRIUS ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ, FIZINĖS IR KITOKIOS PRIEVARTOS NAUDOJIMAS**

### **40 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, turintys teisę panaudoti fizinę prievartą**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, pagal pareigas vykdantys miškų bei jų išteklių, gyvosios gamtos (įskaitant žuvis), apsaugos ir naudojimo teisėtumo valstybinę kontrolę, atlikdami tarnybines pareigas, šio bei kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę panaudoti fizinę prievartą bei šaunamuosius ginklus.

### **41 straipsnis. Prievartos rūšys ir naudojimo sąlygos**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, kai ji yra būtina užkertant kelią teisės pažeidimams, sulaikyti pažeidimus padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės teisėtus interesus. Prievarta, galinti sukelti pavojų sveikatai ar gyvybei, gali būti naudojama tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai atlikti, ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos. Prievartos rūšį ir jos panaudojimo ribas pasirenka aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį bei individualias teisės pažeidėjo savybes. Naudodami prievartą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

2. Psichinė prievarta šiame Įstatyme suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą nedelsiant panaudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones ar šaunamąjį ginklą. Psichinei prievartai prilyginamas šaunamojo ginklo demonstravimas bei įspėjamieji šūviai, tačiau šias psichinės prievartos priemones galima naudoti tik esant šio Įstatymo 42 straipsnio 1 dalyje išvardytoms sąlygoms.

3. Fizinė prievarta šiame Įstatyme suprantama kaip:

- 1) bet kokio pobūdžio fizinės jėgos bei kovinių imtynių veiksmų panaudojimas;
- 2) specialiųjų priemonių, t. y. ginkluotėje esamų lazdų, antrankių bei rišimo priemonių, dujų, tarnybinių šunų, transporto priverstinio sustabdymo bei kitų įstatymų leidžiamų aktyvios ir pasyvios gynybos priemonių panaudojimas.

4. Prieš naudodamas fizinę prievartą arba šaunamąjį ginklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai turi būti specialiai parengti ir periodiškai tikrinami, ar gali veikti situacijose, kuriose naudojama fizinė prievarta, specialiosios priemonės ir šaunamasis ginklas.

#### **Redakcija nuo 2014-11-01:**

5. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai rengiami ir apmokomi naudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus, tobulinama jų kvalifikacija pagal aplinkos ministro įsakymu patvirtintas mokymo programas.

6. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, panaudojęs prievartą nepažeisdamas šio Įstatymo reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.

7. Jei dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno panaudotos prievartos asmuo mirė arba patyrė sveikatos sutrikimą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekančios institucijos ar regiono aplinkos apsaugos departamento vadovas apie tai privalo pranešti prokurorui.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008*

#### **42 straipsnis. Fizinės prievartos naudojimas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę panaudoti fizinę prievartą:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio gyvybei ar sveikatai kėsینimosi;

2) sulaikydamas teisės pažeidimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo;

3) vykstant pasikėsinimui į aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių institucijų transporto priemonę, šaunamąjį ginklą, specialiąsias ryšio, aktyvios ar pasyvios gynybos priemones ar kitą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo valstybinę kontrolę vykdančių institucijų turtą, taip pat kai būtina juos atgauti;

4) esant tarnybiniam būtinumui sulaikyti transporto priemonę vairuojantį asmenį.

2. Draudžiama naudoti kovinių imtynių veiksmus bei specialiąsias priemones prieš nėščias moteris, taip pat prieš invalidus ar nepilnamečius, jei šie asmenų požymiai pareigūnui yra žinomi arba aiškiai matomi, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys užpuola arba priešinasi pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu.

#### **43 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas**

1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas kaip išimtinę priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, kai kitos prievartos priemonės yra neveiksmingos.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenį šiais atvejais:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai kėsинimosi;

2) sulaikydamas nusikaltimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jeigu kitaip jo neįmanoma sulaikyti, taip pat tais atvejais, kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, jeigu kitaip šio asmens neįmanoma nuginkluoti;

3) vykstant pasikėsinimui į šaunamąjį ginklą.

3. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę panaudoti psichinę ar fizinę prievartą, jeigu sulaikomas ar sulaikytas asmuo bando panaudoti prievartą arba artinasi prie aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno ir neklauso jo reikalavimo laikytis nurodyto atstumo arba kėsинasi atimti iš aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno šaunamąjį ginklą. Jeigu panaudotos prievartos priemonės yra neveiksmingos arba jų panaudoti neįmanoma dėl asmens veiksmų intensyvumo, o delsimas kelia grėsmę aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno gyvybei, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas gali panaudoti šaunamąjį ginklą.

4. Draudžiama naudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys, prieš nėščias moteris, taip pat prieš invalidus, nepilnamečius, jei šie asmenų požymiai pareigūnui yra žinomi arba aiškiai matomi, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys užpuola arba priešinasi pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu.

5. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi teisę išimti šaunamąjį ginklą iš dėklo ir parengti jį naudoti, jeigu mano, kad konkrečioje situacijoje gali tekti jį panaudoti.

6. Aplinkos apsaugos kontrolės pareigūnas, nesukeldamas grėsmės įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą arba išsikviesti pagalbą.

## VI SKYRIUS

### NEETATINIAI APLINKOS APSAUGOS INSPEKTORIAI

#### **44 straipsnis. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai**

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę padeda vykdyti visuomeniniais pagrindais veikiantys aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų pagalbininkai – neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai.

#### **45 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių veiklos pagrindai**

Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Aplinkos apsaugos įstatymu, šiuo ir kitais įstatymais bei kitais norminiais teisės aktais, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų, su kuriais dirba, nurodymais.

#### **46 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių uždaviniai**

Pagrindinis neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių uždavinys – teikti visokeriopą pagalbą institucijoms ir pareigūnams, vykdančioms aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę.

#### **47 straipsnis. Reikalavimai asmenims, norintiems tapti neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais**

Neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais gali tapti Lietuvos Respublikos piliečiai, sulaukę 18 metų, turintys nepriekaištingą reputaciją aplinkos apsaugos srityje, neturintys teistumo už sunkius, labai sunkius nusikaltimus ar nusikaltimus aplinkai, taip pat kuriems per paskutinius vienerius metus nebuvo įsiteisėjęs teismo apkaltinamasis nuosprendis už baudžiamuosius nusižengimus aplinkai, nebausti administracinėmis nuobaudomis už teisės pažeidimus aplinkos apsaugos, gamtos išteklių naudojimo, gamtos, istorijos ir kultūros paminklų apsaugos srityje, norintys saugoti aplinką bei šalies gamtinius išteklius nuo neteisėtos veikos, išlaikę egzaminus pagal aplinkos ministro nustatytą programą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

#### **48 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių galių suteikimas**

1. Neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais gali būti paskirti asmenys, turintys reikiamą išsilavinimą ir patirtį. Priėmimo į neetatinius aplinkos apsaugos inspektorius tvarką nustato aplinkos ministras.

2. Neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais išduodami jų galios patvirtinantys aplinkos ministro nustatyto pavyzdžio pažymėjimai.

3. Pažymėjimus išduoda Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija ir regionų aplinkos apsaugos departamentai.

4. Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija suteikia galias neetatiniais aplinkos apsaugos inspektoriais veikti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Regionų aplinkos apsaugos departamentai suteikia galias veikti jų kontroliuojamoje teritorijoje.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

#### **49 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių pareigos**

1. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, kontroliuodami, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, privalo:

1) nustatę aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, pagal savo kompetenciją imtis priemonių užkirsti jam kelią, išsiaiškinti priežastis bei nustatyti asmenis, kaltus šio pažeidimo padarymu. Kai neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai pagal savo kompetenciją negali imtis priemonių dėl aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimų, jie privalo apie tokius pažeidimus pranešti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančioms institucijoms ar pareigūnams;

2) pranešti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijoms ar pareigūnams apie pastebėtus avarinius ir kitus aplinkos užteršimo, gyvūnų žuvimo, augalijos naikinimo bei ekologinių pokyčių atvejus ir dalyvauti organizuojant pasekmių likvidavimą;

3) išsiaiškinę aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimą, privalo nustatyta tvarka perduoti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams arba įstatymų nustatyta tvarka kitiems pareigūnams ar institucijoms surašytus, pažeidimą fiksuojančius dokumentus, paimtus neteisėtai įgytus gamtos išteklius, produkciją, pažeidimo padarymo įrankius, kitus daiktinius ir dokumentinius įrodymus.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytų pareigų, taip pat kitų neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių funkcijų atlikimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

### **50 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių teisės**

Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai turi teisę:

1) tikrinti fizinių ir juridinių asmenų bei pareigūnų dokumentus, suteikiančius teisę naudoti gamtos išteklius;

2) aiškintis aplinkos apsaugos įstatymų pažeidėjų asmenybes, pristatyti juos šiuo tikslu į policiją;

3) surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, aktus, kitus pažeidimą fiksuojančius dokumentus ir dalyvauti nagrinėjant jų pagrindu iškeltas administracines bylas;

4) įstatymų nustatyta tvarka paimti iš aplinkos apsaugos įstatymų pažeidėjų neteisėtai įgytus gamtos išteklius, produkciją, pažeidimo padarymo įrankius, kitus daiktinius pažeidimo padarymo įrodymus, gauti paaiškinimus, dokumentų nuorašus;

5) kartu su aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnais patekti į ūkinių objektų teritorijas ir atlikti jų užduotis aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimams išaiškinti ar pasekmėms likviduoti.

### **51 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių skatinimas**

Aktyviai dirbantys neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai aplinkos ministro nustatyta tvarka gali būti materialiai skatinami.

### **52 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių socialinės garantijos**

1. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriui valstybė išmoka vienkartinę pašalpą, jeigu jam atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus funkcijas buvo padarytas kūno sužalojimas, dėl kurio jis tapo:

1) I grupės invalidu – 50 MGL dydžio;

2) II grupės invalidu – 40 MGL dydžio;

3) III grupės invalidu – 30 MGL dydžio.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

1. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriui valstybė išmoka vienkartinę pašalpą, jeigu jam atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus funkcijas jam buvo sutrikdyta sveikata ir dėl šio sutrikdymo jam nustatytas:

1) 0–25 procentų darbingumo lygis, – 60 bazinių socialinių išmokų dydžio;

2) 30–40 procentų darbingumo lygis, – 50 bazinių socialinių išmokų dydžio;

3) 45–55 procentų darbingumo lygis, – 40 bazinių socialinių išmokų dydžio.

2. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriui žuvus atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus funkcijas, jo šeimos nariams (sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), vaikams, gimusiems po žuvusiojo mirties) ir nedarbingiems asmenims, kurie buvo žuvusiojo išlaikomi ar jo žuvimo dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, išmokama lygiomis dalimis 100 MGL dydžio vienkartinė pašalpa.

**Redakcija nuo 2014-11-01:**

2. Neetatiniam aplinkos apsaugos inspektoriui žuvus atliekant neetatinio aplinkos apsaugos inspektoriaus funkcijas, jo šeimos nariams (sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), vaikams, gimusiems po žuvusiojo mirties) ir nedarbingiems asmenims, kurie buvo žuvusiojo išlaikomi ar jo žuvimo dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, išmokama lygiomis dalimis 120 bazinių socialinių išmokų dydžio vienkartinė pašalpa.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų pašalpų išmokėjimo atvejus ir tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008*

**53 straipsnis. Neetatinių aplinkos apsaugos inspektorių atsakomybė**

1. Neetatiniams aplinkos apsaugos inspektoriams, nedalyvaujantiems arba neaktyviai dalyvaujantiems aplinkos apsaugos kontrolės veikloje, suteiktos galios gali būti nepratęsimos.

2. Inspektoriams, piktnaudžiaujantiems suteiktomis galiomis, vykdančioms veiklą, nesuderinamą su neetatinių aplinkos apsaugos inspektoriaus statusu, suteiktos galios atšaukiamos.

3. Neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, viršiję jiems suteiktas galias, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

**VII SKYRIUS  
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

**54 straipsnis. Fizinį ir juridinių asmenų teisės ir pareigos**

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys įstatymų nustatyta tvarka turi teisę apskųsti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių institucijų bei pareigūnų veiksmus (neveikimą).

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys privalo sudaryti visas sąlygas, būtiną aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti, ir paklusti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisėtiems reikalavimams.

**55 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus**

1. Juridiniai ir fiziniai asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, traukiami teisinėn atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, nesiimantys veiksmų, užtikrinančių aplinkos apsaugą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų laikymąsi, ar viršijantys jiems suteiktas galias, traukiami teisinėn atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

**56 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas**

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

*Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.*

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos  
aplinkos apsaugos valstybinės  
kontrolės įstatymo  
priedas

**ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI**

1. 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 8 tomas, p. 357).

2. 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL 2005 L 255, p. 11).

3. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL 2006 L 396, p. 1).

4. 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB (OL 2009 L 342, p. 1).

5. 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo (OL 2010 L 27, p. 1).

**Papildyta nuo 2014-11-01:**

6. 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL 2010 L 334, p. 17).

**Papildyta nuo 2014-11-01:**

7. 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinti Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/27/EB (OL 2008 L 81, p. 45).

*Įstatymas papildytas priedu:*

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [X-1299](#), 2007-10-18, *Žin.*, 2007, Nr. 116-4741 (2007-11-13)

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2075](#), 2004-03-23, *Žin.*, 2004, Nr. 50-1636 (2004-04-06)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 3, 7, 8, 9, 12, 15, 22, 23, 30, 31, 47, 48, 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO 19 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-648](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2667 (2006-06-28)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 2, 3, 12, 18, 20, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1299](#), 2007-10-18, *Žin.*, 2007, Nr. 116-4741 (2007-11-13)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO, IV SKYRIAUS PAPILDYMO KETVIRTUOJU SKIRSNIU IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1510](#), 2008-04-24, *Žin.*, 2008, Nr. 53-1954 (2008-05-10)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 3, 6, 7, 11, 21, 22, 23, 27, 29, 30, 36, 37 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2008 m. birželio 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-856](#), 2010-05-28, Žin., 2010, Nr. 70-3470 (2010-06-17)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 39(1) STRAIPSNIO  
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1463](#), 2011-06-20, Žin., 2011, Nr. 85-4124 (2011-07-13)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 2, 3, 4, 6, 7, 14, 15, 16, 30  
STRAIPSNIŲ, IV SKYRIAUS PIRMOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO IR  
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-294](#), 2013-05-14, Žin., 2013, Nr. 57-2838 (2013-06-01)

APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 3 IR 30 STRAIPSNIŲ  
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. birželio 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-884, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-06-02, i. k. 2014-06008

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR.  
IX-1005 2, 3, 6, 7, 12, 16, 18, 21, 22, 23, 25, 29, 41, 52 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR  
ĮSTATYMO PAPILDYMO 12-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnius, įsigalioja 2014 m. lapkričio 1 d.

Šio įstatymo 3, 4 ir 5 straipsniai įsigalioja 2014 m. liepos 1 d.

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2014-06-04)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt